

УНИВЕРЗИТЕТ ПРИВРЕДНА АКАДЕМИЈА У НОВОМ САДУ
ФАКУЛТЕТ ЗА ЕКОНОМИЈУ И ИНЖЕЊЕРСКИ МЕНАџМЕНТ
У НОВОМ САДУ

ОБРАЗАЦ ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ/ДОКТОРСКОГ
УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

-обавезна садржина-

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију</p> <p>Дана 26.03.2019.године на седници Наставно-научног већа Факултета за економију и инжењерски менаџмент у Новом Саду, донета је одлука број 7/3-4-1, којом је именована Комисија за писање извештаја о оцени докторске дисертације под називом:</p> <p>Информациони системи и управљање пословним процесима на царинама</p> <p>Извештај о оцени подобности кандидата и теме прихваћен је 13.12.2017. године, на Сенату Универзитета Привредна Академија у Новом Саду, доношењем одлука број 131/1/17:</p>
<p>2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. Проф. др Драган Солеша, редовни професор, ужа научна област: Квантитативне методе и информациони системи, изабран 27.04.2010. године, Факултет за економију и инжењерски менаџмент у Новом Саду, Универзитет Привредна академија у Новом Саду– ментор.</p> <p>2. Проф. др Марко Царић, редовни професор, ужа научна област: Мултидисциплинарна економска, изабран 20.02.2012. године, Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду, Универзитет Привредна академија у Новом Саду– председник комисије.</p> <p>3. Проф. др Ђорђе Ћосић, ванредни професор, ужа научна област: Производни и услужни системи, организација и менаџмент, изабран 02.12.2015., Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду – члан комисије.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Пауновић Горан (Драгољуб)</p> <p>2. Датум рођења, општина, Република: 31.01.1968. године, Босилеград, Република Србија</p> <p>3. Претходно стечено звање (датум и место одбране): 22.06.2015. године, Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду, <i>Анализа и унапређење процеса царинења</i></p> <p>4. Научна, односно уметничка област из које је претходно стечено звање:</p>

Инжењерски менаџмент

5. Приказ стручних, научних, односно уметничких, радова (по категоријама):

1. Пауновић, Г. (2017). Улога малих и средњих предузећа и предузетништва у развоју националних економија, Економија теорија и пракса, ст 44-63, ISSN 2217-5458. (М-53)
2. Пауновић, Г., Царић, М. (2017). Development strategy in the surroundings and environment of companies in serbia, Inovaeducation 2017, pp. 322-341, ISBN 978-86-87619-84-5, (М-14)
3. Пауновић, Г., Солеша, Д., Иваниш, М. (2017). Site selection of the construction of the system for the production of pasta in AP Vojvodina, Ekonomika poljoprivrede, pp. 1231-1249, ISSN 0352-3462, (М-24).

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ/ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

„Информациони системи и управљање пословним процесима на царинама“

“Information systems and management of business processes at customs”

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ/ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Докторска дисертација кандидата Горана Пауновића, под називом “Информациони системи и управљање пословним процесима на царинама” структурирана је поред увода, закључка и литературе у дванаест поглавља и обухвата 144 стране у којима се налази 23 слика. Списак литературе обухвата 110 библиографске јединице.

Садржај докторске дисертације (од 1. до 2. стране)
Увод (од 3. до 8. стране)

I ПОГЛАВЉЕ: ИСТОРИЈСКИ КОНТЕКСТ И ПОЈАМ ЦАРИНА (од 9. до 11. стране)

II ПОГЛАВЉЕ: ВРСТЕ ЦАРИНА

1. Подела царина са аспекта сврхе увођења.
2. Подела царина према правцу кретања робе
3. Подела царина према начину обрачуна
4. Подела царина према друштвено-економским задацима
5. Подела царина према начину доношења
6. Подела царина у зависности од примене царинског поступка (од 12. до 18. стране)

III ПОГЛАВЉЕ: ЕКОНОМСКА ДЕЈСТВА ЦАРИНА

1. Ефекти царина на увоз, извоз и реалокацију фактора производње
2. Ефекти царина на цене и односе размене
3. Ефекти царина на домаћу производњу, запосленост и реалокацију производних ресурса
4. Графична анализа ефеката царина (од 19. до 30. стране)

IV ПОГЛАВЉЕ: ЦАРИНСКИ СИСТЕМ

1. Правни извори царинског система
2. Основни институти царинског система (од 31. до 38. стране)

V ПОГЛАВЉЕ: ЦАРИЊЕЊЕ РОБА И ЦАРИНСКИ ПОСТУПЦИ.

1. Царински поступак
2. Стављање робе у слободан промет
3. Транзит
4. Поједностављење царинског поступка за транзит робе

5. Царинско складиштење
6. Активно оплемењивање

7. Поступак прераде под царинском контролом
8. Привремени увоз
9. Пасивно оплемењивање
10. Извоз
11. Други облици царински дозвољеног поступања или употребе робе
12. Слободне зоне и слободна складишта
13. Поновни извоз, уништење и уступање робе у корист државе (од 39. до 65. стране)

VI ПОГЛАВЉЕ: ЦАРИНСКИ ДЕЛИКТИ

1. Одговорност возара за царинске прекршаје
2. Прекршаји за нетачно декларисање робе. (од 66. до 69. стране)

VI ПОГЛАВЉЕ: ЗАШТИТА ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ

(од 70. до 73. стране)

VII ПОГЛАВЉЕ: ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМИ У ФУНКЦИЈИ ПОДРШКЕ ПРОЦЕСА ЦАРИЊЕЊА.

1. Информационе технологије
2. Информационе и комуникационе технологије (ИЦТ) и јавна администрација (од 74. до 83. стране)

VIII ПОГЛАВЉЕ: ЕФЕКТИ УНАПРЕЂЕЊА ЦАРИЊЕЊА КРОЗ ЕЛЕКТРОНСКО ПОДНОШЕЊЕ ДОКУМЕНАТА

1. Електронско подношење царинских декларација
2. Физичко подношење царинских декларација
3. Поређење физичког и електронског подношења царинских декларација
4. Софтвер за припрему и подношење царинских исправа
5. Исправе у царинском поступку
6. Јединствена царинска исправа
7. Остале царинске исправе
8. Транспортне и друге исправе (од 84. до 104. стране)

X ПОГЛАВЉЕ: РАЗВОЈ ИНФОРМАЦИОНИХ СИСТЕМА И ПОСТАВКЕ ВЕЗАНЕ ЗА ИДЕФО МЕТОДОЛОГИЈУ

1. Структура графичког језика ИДЕФО
2. Приказ процеса царинског у ИДЕФО дијаграму
3. Анализа активности „поступак царинског робе”
4. Дијаграм тока података (ДТП) као метод за моделовања процеса царинског
5. Анализа „обраде захтева” (од 105. до 118. стране)

XI ПОГЛАВЉЕ: МЕТОДА ЗА ИЗДВАЈАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ПОДАТАКА О ПРОЦЕСУ

1. Дијаграм тока процеса царинског
2. Студија случаја
3. Приказ активности и креирање дијаграма тока процеса царинског
4. Анализа дијаграма тока процеса царинског (од 119. до 129. стране)

XII ПОГЛАВЉЕ: РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

1. Царинско на граници или у унутрашњости?
2. Унапређење царинских процедура на граничним прелазима и у унутрашњости (од 130. до 135. стране)

ЗАКЉУЧАК

(од 136. до 137. стране)

ЛИТЕРАТУРА

(од 138. до 144. стране)

V

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ/ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

Структуру дисертације чине две тематске целине у којима се истражују различити аспекти у погледу унапређења процеса царинења као што су: институционални, корпоративни, информациони и други. Захваљујући широком спектру анализираних царинских процедура, рад пружа свеобухватан приказ стања у погледу истих, како би се на тој основи јасније сагледале могућности за њихово унапређење. С тим у вези, у уводном делу дисертације сажето је приказан проблем, предмет и циљ истраживања као и хипотезе од којих се пошло у истраживању. У првом поглављу сагледан је историјски контекст и појам царина. У оквиру другог поглавља се у зависности од постављених критеријума наводе најразличите поделе царина као и њихова улога и значај како у спровођењу макроекономских циљева, тако и у укупном привредном развоју. У трећем поглављу сагледавају се економска дејства царина кроз приказ ефеката царина на економске појаве и процесе у оквиру националних економија. Приликом објашњавања основних поставки царинског система у четвртном поглављу је примењен системски приступ у истраживању истог који поред познавања појма, намеће потребу за познавањем атрибута и суштине савремених привредних система. У оквиру петог поглавља детаљније се сагледава царинење роба и царински поступци. У шестом поглављу наводе се повреде царинских прописа од стране возара као и других лица која су у својству учесника у царинском поступку. У оквиру заштите права интелектуалне својине које чини седмо поглавље дефинисани су улога, обим и надлежност царинских органа у спровођењу мера заштите наведених права. У осмом поглављу сагледан је значај информационих система, информационих технологија као и могућности истих у унапређењу ефикасности рада у јавној администрацији. У поглављу девет приказани су ефекти унапређења царинења кроз електронско подношење докумената. У десетом и једанаестом поглављу ће се кроз поставке везане за ИДЕФО методологију и методе за издвајање и приказивање података о процесу у оквиру дијаграма тока процеса извршити анализа појединих активности у процесу царинења. У дванаестом поглављу ће се у оквиру резултата истраживања сагледати могућности унапређења процеса царинења. У том смислу се у оквиру закључка наводе могућности унапређења која произлазе из добијених резултата.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Динамичан развој у последње четири деценије узроковао је велике промене у светској привреди, а аналогно томе и значењу трговине и инвестиција. У епицентру тих промена су економски односи као и развојни процеси који су усмерени ка интернационализацији и који доприносе све већој зависности великих индустрија, трговинских и финансијских организација, националних привреда као и регионалних заједница. Стога се основни параметри савремених промена у свету не огледају као у прошлости у политичкој зависности, већ се исти имплицирају кроз економску зависност, информациону глобализацију као и узајамну зависност са становишта безбедности. Истовремено наведени процеси који са собом носе изазове као што су отвореност тржишта и оштра конкуренција узроковали су пораст прекограничне трговине из чега произлази потреба за новим приступом у управљању прекограничним прометом као и за брзим и ефикасним царинским процедурама. У том смислу нови приступ у међународној трговини подразумева да се кроз блиску повезаност у реалном времену и кроз сарадњу са различитим актерима, створи успешан правни оквир који ће омогућити транспарентне, предвидљиве и брзе царинске поступке. У таквом амбијенту, квалитет односа између државе и бизниса представља кључни елемент за успех и постизање компаративне предности на глобалној тржишној арени. Будући да практично искуство које има пословна заједница у погледу препрека као и иновативни приступ у решавању истих представља битни предуслов за увођење и спровођење реформи као и њихов успех. У том

смислу, олакшање трговине представља интерактиван, а не статичан процес из разлога што се кроз развијање оптималног државног модела који ће производити синергетски ефект кроз однос са бизнисом и глобализацијом стварају предуслови за увођење модерних поступака. Имајући у виду да су у данашње време царински поступци знатно разноврснији и сложенији, произлази да и управљање овако сложеним системом захтева модерне поступке рада. У том смислу увођење модерних поступака рада пре свега подразумева коришћење информационих технологија као један од главних фокуса за подизање оперативних стандарда. Будући да управљање великом количином података неизбежно постаје превелик и непремостив изазов без коришћења истих. На бази таквих тенденција развоја и Управа царина Републике Србије је у складу са информационим стандардима ЕУ, унапредила и развила свој информациони систем. У том контексту, увођењем порталних решења Управа царина је почела да нуди апликацију својим спољним корисницима. На овај начин, успостављен је систем царинења који ради потпуно електронски, будући да се на бази електронске размене података између Царине и декларанта реализује електронско подношење декларација. Таква политика омогућава да се кроз уношење података од стране декларанта у царински информациони систем растерете царински ресурси и усмере тамо где су ризици највећи. На тај начин царински радници могу да се посвете обављању суштинског дела извођења царинског поступка што повећава квалитет извођења истих. Истовремено, овај модел царањења доноси велике бенефите и осталим учесницима у царинском поступку које се пре свега огледају у скраћењу времена царинских поступака па самим тим и времена чекања корисника робе. Када се, пак, има у виду апликација декларанта за припрему декларације, бенефити су изражени у једноставном припремању царинских исправа који пре свега подразумевају повезивање робе са тарифном ознаком и мерама трговинске политике, пољопривредне политике, увозним и извозним забранама, количинским ограничењима, тарифним квотама и преференцијалима. Такође, овај вид пословања омогућава корисницима апликације и друге погодности у виду аутоматизованог обрачуна царине и других дажбина, интерне контроле декларација која омогућава рано откривање грешака, аутоматско архивирање и друго. У том контексту може се закључити да наведено програмско решење омогућава лакшу, бржу и квалитетнију припрему царинских исправа, што у крајњој инстанци доприноси повећању ефикасности процеса царањења. Такође, један од начина на који се на бази информационих технологија може део царинског поступка аутоматизовати је спровођење процене ризика. Овај модел подразумева да се на бази анализе података идентификују високо ризичне пошилике како би се уместо рутинске процене и прегледа комплетног терета, селективним прегледом контролисале само одабране пошилике. На тај начин, у мери у којој су царинске контроле усмерене на привредне субјекте који не поштују прописе, утолико би исте доприносиле лакшем одвијању законите трговине. У том смислу може се закључити да само кроз ефикасно коришћење информационих технологија државе могу повећати своју способност да се баве сложеним царинским поступцима које захтевају многобројни трговински споразуми. И заиста пракса показује, да мали кораци који су направљени у том смеру, могу да доведу до боље хармонизације Србије са глобалистичким тенденцијама.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Садржина и начин приказа докторске дисертације, кандидата Горана Пауновића, у потпуности одговарају наслову докторске дисертације. Истраживање и рад на докторској дисертацији обављени су по методологији научног истраживања и садрже научну анализу проблема и предмета истраживања. Кандидат је успешно спровео емпиријско истраживање чије је резултате јасно и недвосмислено приказао, анализирао и протумачио. На основу добијених резултата, изнети су закључци, дат је одговор на постављена питања истраживања, као и препоруке за правац будућих истраживања.

Савременост и оригиналност докторске дисертације, кандидата Горана Пауновића, чине значајан теоријско-метедолошки допринос области менаџмента и стратешког планирања. Имајући у виду све наведене чињенице, Комисија је констатовала да су успешно реализовани циљеви истраживања и да су све постављене хипотезе потврђене, али и да су остварени и бројни додатни резултати који нису дефинисани постављеним хипотезама и зато позитивно оцењује начин приказа и тумачења резултата истраживања.

VIII КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ/ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

1. Да ли је докторска дисертација/докторски уметнички пројекат написан у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Комисија констатује да је докторска дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли докторска дисертација/докторски уметнички пројекат садржи све битне елементе

Комисија је закључила да докторска дисертација садржи све битне елементе:

- Уводна разматрања, која обухватају проблем, предмет и циљ истраживања, истраживачке хипотезе од којих се пошло у истраживању, примењене методе истраживања, као и остварене резултате истраживања и научни доприноси истраживања.
- Теоријске поставке, које укључују владајуће ставове у области стратешког планирања, као и информационих технологија у домаћој и страној литератури.
- Емпиријско истраживање са приказаном методологијом истраживања, резултатима истраживања и дискусијом добијених резултата истраживања.
- Закључна разматрања, где су сумирани резултати истраживања.
- Преглед коришћене литературе.

3. По чему је докторска дисертација/докторски уметнички пројекат оригиналан допринос науци, односно уметности

Оригиналан допринос науци ове докторске дисертације огледа се у следећем:

- У свестраном проучавању кључних аспеката примене основних сазнања теорије и методологије стратешког менаџмента и стратешког планирања у царинској администрацији, јер је литература из ове области прилично скромна. Ово истраживање представља свеобухватно интегрисање резултата теоријских и методолошких истраживања у области стратешког планирања у царинским администрацијама.
- У целовитом осветљавању улоге и значаја примене савремених информационих технологија у формулисању ефикаснијих царинских процедура.
- У идентификовању „уских грла“ у царинским процедурама, како би се на бази истих сагледале могућности унапређења.
- У приказивању царинских процедура кроз ИДЕФО моделовање као и методе за издавање и приказивање података, као би се на тој основи извршила анализа појединих активности у процесу царинења и на тај начин сагледале могућности за унапређење истих.

4. Недостаци докторске дисертације/докторског уметничког пројекта и њихов утицај на резултат истраживања

На основу свеобухватне анализе докторске дисертације, Комисија је закључила да не постоје недостаци докторске дисертације који би могли да утичу на резултат истраживања.

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене докторске дисертације/докторског уметничког пројекта, комисија предлаже:

да се докторска дисертација кандидата Горана Пауновића, под називом „ Информациони системи и управљање пословним процесима на царинама“ **прихвати** и кандидату **одобри одбрана** пред усвојеном Комисијом на Факултету за економију и инжењерски менаџмент у Новом саду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др. Драган Солеша, редовни професор, ментор

Проф. др. Марко Царић, редовни професор, председник
комисије

Проф. др. Ђорђе Ћосић, ванредни професор, члан комисије

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.